

Trepitjar un indesitjable

Hipòtesi: vas pel carrer i, sense voler, ensopegues i trepitges una persona la qual, senzillament, detestes. Posem-ho extrem: perquè alguna vegada t'ha fet la vida impossible, perquè és una mala persona, perquè menysprea als altres... En tot cas, no estem parlant d'un torturador, violador, assessor, sinó d'una d'aquestes persones egocèntriques i destructives que només miren per a elles mateixes.

Bé, doncs, ensopegues i la trepitges. Què fas? Et disculpes perquè l'has trepitjat o no et disculpes perquè és un ésser indesitjable?

Si tries la segona opció, la coartada està servida: atès que es tracta d'una persona que no respecta els altres... perquè hauria de rebre disculpes per una ensopegada innocent i, a més a més, involuntària? Només faltaria...!: Simplificant, és allò de "ull per ull".

Si tries la primera opció, el raonament és potser més sofisticat: probablement hi ha persones que considerarien disculpar-se un deure moral inexcusable, fos quina fos la víctima: també simplificant, seria allò de "fes el bé sense mirar a qui li ho fas". Tot un exemple d'humilitat personal, potser fins i tot de conformitat davant dels entrebancs de la vida, com ara haver ensopegat amb una persona que, en rigor, no es mereixia cap disculpa.

Però crec que també hi ha persones que es disculparien mogudes per sentiments i conviccions diferents, per exemple, per la necessitat de manifestar-se clarament diferents d'aquell qui detesten. En definitiva, "per no posar-se al seu nivell". És una resposta assertiva, no precisament dòcil i submissa.

I, posats a explorar possibilitats, també hi hauria persones disposades a disculpar-se "per si de cas" aquesta actitud generés un principi de canvi en l'altre. Mai se sap. Tampoc aquesta és una resposta conformista. Si de cas, optimista.

Tanmateix, la primera opció té una lògica implacable, sobretot com més impresentable i odiosa sigui la víctima. Es pot fer l'exercici d'anar substituint mentalment la figura de la víctima per personatges cada cop més sinistres, fins trobar quin és el nostre límit: des del veí que ens fa la guitza fins a Hitler hi ha un ample ventall de possibilitats.

Amb quina lògica eduquem els nostres fills i filles? Tenim prou amb la justícia per viure? Només el que és just assegura viure en pau amb nosaltres mateixos i amb els altres?